

Dtp: Tastevejledning

Word2000/2002/2003

Indledning	2
Indsæt tekst og billede	2
Indsæt billedtekst.....	3
En ramme om billedet	3
Spalter og billedplacering	4
Rubrik og mellemrubrik	5
Indstilling af typografier	6
Faktaboksen og tekst på rasterbaggrund.....	9
Fire spalter, flere billeder.....	11
Skrifttypens udtryk	13

Indledning

Forskellen mellem Word 2000 og 2002 og 2003 er på de gennemgåede punkter lille. Der kan i enkelte illustrationer og menuer være små forskelle.

Indsæt tekst og billede

- Åbn datafil: Lyn og torden.rtf:

Lyn og torden

Af Marianne Kristensen, 7. a

Det er ikke mere end 1000 år siden vi troede på de gamle guder. Den største hed Thor, han var gud for tordenen. Når han kørte i sin vogn med to gedebukke foran svangede han sin hammer i luften, så det lynede og tordnede. I dag har vi en anden måde at forklare tordenen på.

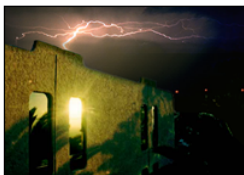
Når et tordenvejr bryder løs er luften varm og trykkløst. Det er fordi den er varm og fugtig. Når luften er varm og fugtig kan vandmolekylerne vækkes sig meget højt. Der er kraftige vind og op ned inde i skyen og skyen bliver elektrisk. Til sidst når den komponenter gennem luften. Det er lyn. For det meste er der lyn inde i skyen og der kan også være lyn mellem forskellige skyer. Men nogle gange går der et lyn fra skyen og ned på jorden. Så siger vi at "lynet slår ned".

Hvis man er langt fra et tordenvejr lyder tordenbrag som en rum køn. Det er fordi de andre gøres døde. Hvis man er mere end 15 km. fra et tordenvejr kan man ikke høre det. Men man kan godt se lynene. Lyn der er langt væk kalder man 'tordenmod'. Dem ser man tit om sommeren.

Der er ikke torden et eller andet sted i verden og man har regnet ud at over hele jorden lyner det ca. 100 gange i et sekund. De lynbølger giver lys til en lille by i en time eller giver energi til et hus i to år. Men man kan desværre ikke nå at optage lynets energi og bruge den, fordi lynene bevæger sig så hurtigt.

Hvis lyset slår ned rammer det for det meste løv, spidde ting f.eks. skorsten, masts og høje træer. Derfor er der på de fleste huse og skorsten en lynafleder. En lynafleder er lavet af tykke kobber eller jern tråde. Hvis lyset slår ned rammer det disse tråde og løber ned i jorden uden at gøre større skade.

Hvis det er tordenvejr kan det være farligt at stå i ke under et træ. Det er bedst at være inde i et hus eller i en bil.

Lyn og torden over Lyngby-Søstenen

- Vælg Rediger|Marker alt og formatér teksten: Times New Roman, 12 pkt. i størrelse
- Sæt markøren før første linje og indsæt billedet (datafil: Lyn.jpg). Se vejledning vedr. indsæt billede i tastevejledningen til Tekstbehandling 1
- Formindsk billedet, så det er ca. 10 cm i bredden (brug linealen øverst)
Højreklik på billedet og vælg Formater billede
- Vælg fanebladet Layout|Ombrydning|Firkantet og Vandret justering: Højre.
- Flyt tekst og billede lidt ned på siden (brug Entertasten), så der kan blive plads til rubrik (overskrift) og byline (forfatterangivelse)
- Skriv rubrikken: "Lyn og torden"
Vælg i Formater|Skrifttype en skrifttype uden seriffer, fx Arial, ca. 40 pkt. i størrelse
- Lige under rubrikken skrives en byline: "Af Marianne Kristensen, hold 2"

Vælg i Formater|Skrifttype samme skrifttype som brødtekst, ca. to pkt. mindre og kursiv:
"Af Marianne Kristensen, hold 2".

Indsæt billedtekst

Billedteksten indsættes ved at oprette en tekstboks, således at teksten selvstændigt kan placeres i forhold til billedet.

- Sæt markøren nederst på siden og skriv teksten: "Lyn forekommer både inde i en tordensky, mellem skyer og mellem skyen og jorden." Brug samme formatering som til byline
- Markér teksten
- Vælg i menuen Indsæt|Tekstboks
- Flyt tekstboksen op under billedet.
- Markér boksen (og kun boksen – markøren må ikke kunne ses i boksen) ved at klikke på rammekanten
- Højreklik og vælg Formater tekstboks
- Vælg fanebladet Farver og streger|Streg = Ingen.

Du har nu en rå opsætning af siden. Nu skal du finpudse opsætningen. Sørg for, at alle elementer "holder kant".

Ethvert objekt – billede eller tekstboks – kan, når det er markeret, flyttes med musen eller med piletasterne. Til det præcise arbejde holdes Ctrl-tasten nede, mens du med piletasterne bevæger objekterne i meget små ryk.

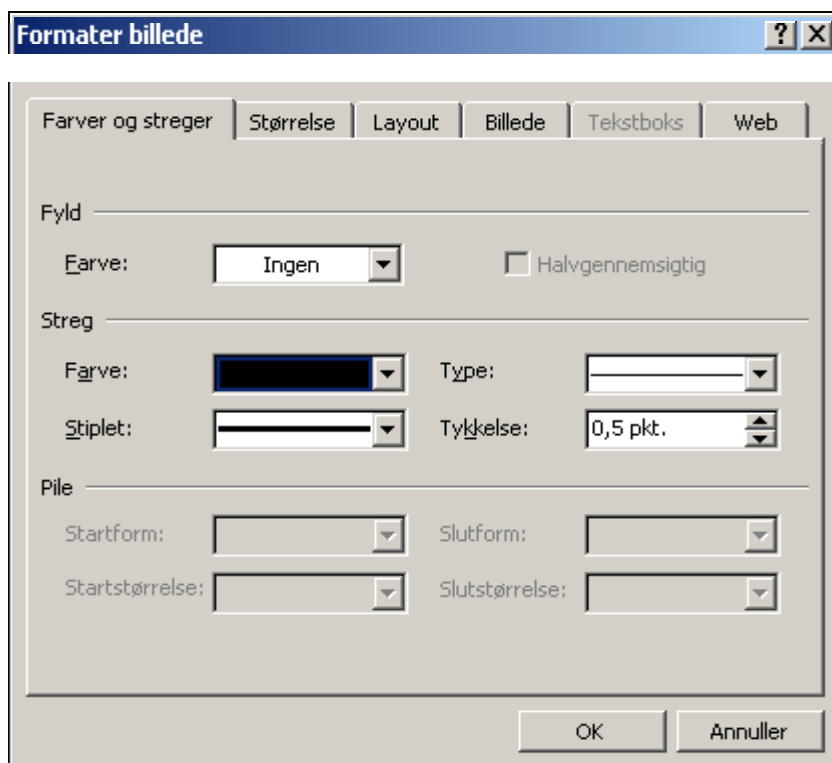
Sørg for at "holde kant" – at fx billedets øverste kant flugter med teksten øvre kant, og at billedteksten begynder præcis under billedets venstre kant.

Til slut strammes billedet op ved at give det en tynd sort ramme – en vigtig lille detalje.

En ramme om [CAR1] billedet

En ramme om et billede er med til at stramme billedet op. Hvis der er lyse områder i kanten af billedet, er det helt nødvendigt med en ramme, for at billedet ikke skal fortsætte ud på sidens hvide papir.

Det er til gengæld uhyre vigtigt, at rammen er diskret, dvs. tynd. Der skal faktisk meget lidt til for at give den ønskede effekt:

- Markér billedet
- Klik med højre musetast
- Vælg Formater billede
- Vælg fanebladet Farver og streger
- Vælg Farve: Sort
- Vælg Streg: 0,5 pkt.
- Vælg OK.

Spalter og billedplacering

Udgangspunktet er en opsætning som beskrevet i øvelse 1.

Sæt teksten i to spalter:

- Markér hele brødteksten – og kun brødteksten
- Vælg Formater|Spalter
- Vælg to spalter og indstil afstand mellem spalter til fx 0,6 cm
- Godkend dit valg ved at trykke OK.

En afstand på 0,5-0,7 cm er generelt passende mellem spalter med brødtekst. I øvrigt gælder: større afstand ved få spalter, mindre afstand ved mange spalter.

- Flyt billedet nederst på siden

- Flyt tekstruden ned ved siden af billedet:

<h3>Lyn og torden</h3> <p><i>Af Hansine Escribano, 7. a</i></p> <p>Det er ikke mere end 1000 år siden vi troede på de gamle guder. Den stærkeste hed Thor, han var gud for tordenen. Når han kørte i sin vogn med to gedebukke foran, strøgede han sin hammer i luften, så det brøede og tordnede. I dag har vi en anden måde at forklare tordenen på.</p> <p>Før et tordenvejr bryder løs er luften krummer og trykkløst. Det er fordi den er varm og fugtig. Når luften er varm og fugtig kan blikmolekylernerne vokse sig meget høje. Der er kraftige vind og op og ned så skyen og skyen bliver elektrisk. Til sidst får der komprimeret gennem hinanden. Det er lyn.</p> <p>Før det meste er der lyn inde i skyen og der kan også være kan mellem forskellige skyer. Men nogle gange går det et lyn fra skyen og ned på jorden. Så siger vi at "lynet slår ned".</p> <p>Hvis man er langt fra et tordenvejr lyder tordenbragtet som en rumlen. Det er fordi de lyde giver ekko.</p> <p>Hvis man er mere end 15 km. fra et tordenvejr kan man ikke høre det. Men man kan godt se bjæne. Lynet er et langt væk</p> <p>holder man "kommod". Den ser man tit om sommeren.</p> <p>Der er altid torden et eller andet sted i verden og man har regnet ud at over hele jorden lyner det ca. 100 gange i et sekund.</p> <p>Et lyn kunne gøre lys til en lille by i en time eller gøre energi til et hus i to år. Men man kan de senere år se nå at optage høje energi og bruge den, fordi bjæner bevæger sig hurtigt.</p> <p>Hvis lynet slår ned, rammer det for det meste løg, spilde ting f.eks. skorstene, mæster og høje træer. Derfor er der på de fleste huse og skorstene en lynafleder.</p> <p>En lynafleder er lavet af tykke kobber eller jern tråde. Hvis lyset slår ned rammer det disse tråde og løber ned i jorden uden at gøre større skade.</p> <p>Hvis det er tordenvejr kan det være farligt at stå i læ under et træ. Det er bedst at være inde i et hus eller i en bil.</p> <p>Når det er torden vil der næsten altid komme kraftig regn eller lægl. Der kommer som regel i også kraftige vindstød. Det kan ske under et tordenvejr at der</p> <p>Lyn og torden over Lyngby Sørensø</p>	<h3>Lyn og torden</h3> <p><i>Af Hansine Escribano, 7. a</i></p> <p>Det er ikke mere end 1000 år siden vi troede på de gamle guder. Den stærkeste hed Thor, han var gud for tordenen. Når han kørte i sin vogn med to gedebukke foran, strøgede han sin hammer i luften, så det brøede og tordnede. I dag har vi en anden måde at forklare tordenen på.</p> <p>Før et tordenvejr bryder løs er luften krummer og trykkløst. Det er fordi den er varm og fugtig. Når luften er varm og fugtig kan blikmolekylernerne vokse sig meget høje. Der er kraftige vind og op og ned så skyen og skyen bliver elektrisk. Til sidst får der komprimeret gennem hinanden. Det er lyn.</p> <p>Før det meste er der lyn inde i skyen og der kan også være kan mellem forskellige skyer. Men nogle gange går det et lyn fra skyen og ned på jorden. Så siger vi at "lynet slår ned".</p> <p>Hvis man er langt fra et tordenvejr lyder tordenbragtet som en rumlen. Det er fordi de lyde giver ekko.</p> <p>Hvis man er mere end 15 km. fra et tordenvejr kan man ikke høre det. Men man kan godt se bjæne. Lynet er et langt væk</p> <p>holder man "kommod". Den ser man tit om sommeren.</p> <p>Der er altid torden et eller andet sted i verden og man har regnet ud at over hele jorden lyner det ca. 100 gange i et sekund.</p> <p>Et lyn kunne gøre lys til en lille by i en time eller gøre energi til et hus i to år. Men man kan de senere år se nå at optage høje energi og bruge den, fordi bjæner bevæger sig hurtigt.</p> <p>Hvis lynet slår ned, rammer det for det meste løg, spilde ting f.eks. skorstene, mæster og høje træer. Derfor er der på de fleste huse og skorstene en lynafleder.</p> <p>En lynafleder er lavet af tykke kobber eller jern tråde. Hvis lyset slår ned rammer det disse tråde og løber ned i jorden uden at gøre større skade.</p> <p>Hvis det er tordenvejr kan det være farligt at stå i læ under et træ. Det er bedst at være inde i et hus eller i en bil.</p> <p>Når det er torden vil der næsten altid komme kraftig regn eller lægl. Der kommer som regel i også kraftige vindstød. Det kan ske under et tordenvejr at der</p> <p>Lyn og torden over Lyngby Sørensø</p>
--	---

Rubrik og mellemrubrik

Vi indsætter nu to mellemrubrikker. Mellemrubrikker skal placeres, så de står tættest på det tekstafsnit, som de er overskrift for:

- Over det afsnit, der begynder med: "Før et tordenvejr ...", placeres på en ny, tom linje en mellemrubrik: "Elektriske skyer". Formatering: Arial 11 pkt., fed
- Vælg Formater|Afsnit
- Vælg fanebladet Indrykning og afstand: Indstil Afstand|Før afsnit til 8 pkt., Efter afsnit til 4 pkt. Du kan skrive i feltet eller bruge piletasterne
- Over det afsnit, der begynder med "Hvis lynet slår ned ...", placeres mellemrubrik: "Når lynet slår ned". Samme formatering
- Vælg Formater|Afsnit
- Vælg fanebladet Indrykning og afstand: Indstil Afstand|Før afsnit til 8 pkt., Efter afsnit til 4 pkt.

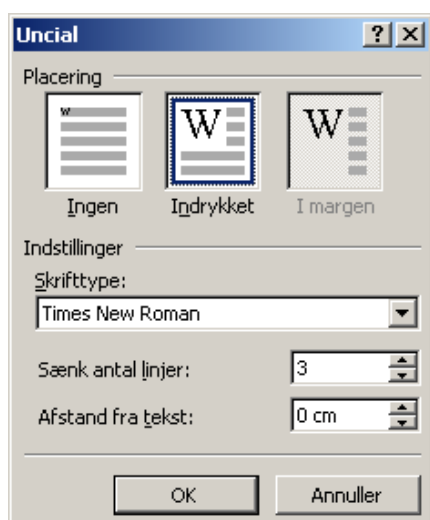
I forhold til rubrikken kan der også arbejdes videre med følgende:

- Udskift teksten i rubrikken, så den i stedet hedder "Torden og lynild"

Formatér rubrikken, så den får en størrelse, der fylder samme bredde som de to spalter.

Uncialer bruges ofte til at markere åbningsafsnittet i en publikation. **Uncial**

- Sæt markøren i det afsnit, du vil ændre
- Vælg Formater|Uncial
- Vælg Indrykket:

- Indstil Sænk antal liner: fx 3 eller 4
- Indstil Afstand fra tekst: 0,1 eller 0,2
- Godkend dine valg.

Du kan ændre uncialens størrelse ved at markere den og trække i markeringshåndtagene.

I stedet for en mellemrubrik kan man i nogle typer tekster vælge at bruge en uncial. En uncial kan være dekorativ, men fortæller intet om tekstens indhold.

Indstilling af typografier

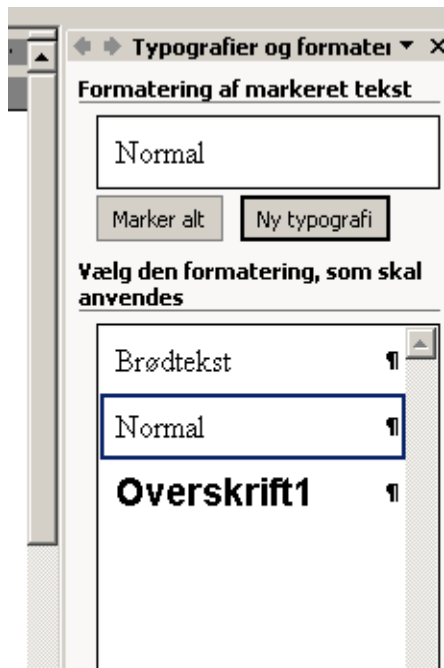
Til en større og ensartet publikation er det en god idé på forhånd at definere et skrifttypeskema. Et skrifttypeskema kan fx bestå af én skrifttype til overskrifter, én til brødtekst og en tredje til billedtekster. Med skrifttypeskemaer er det nemt at ændre alle skrifttyperne i en publikation for at give den et nyt udseende.

Samtidig letter det dit arbejde. Med et enkelt klik foretager du alle indstillinger for en bestemt teksttype.

Vi vil nu forberede os på de næste opgaver og lave indstillinger til de typografier, vi skal bruge i de næste øvelser.

- Vælg Formater|Typografier og formater:

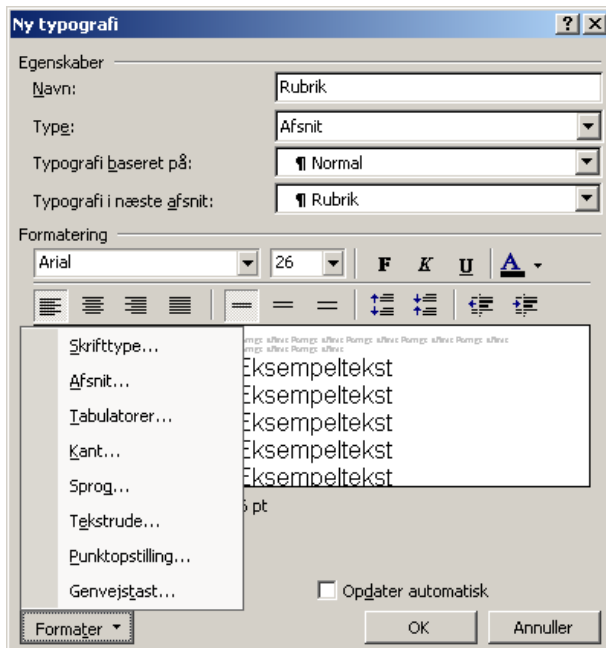
Brødtekst

Til højre ses nu ved siden af arbejdsområdet et vindue med alle anvendte typografier. I et nyt dokument kan det se således ud:

- Vælg knappen Ny typografi
- I feltet Navn skriver du Brødtekst
- Klik for at redigere skrifttype og størrelse: Times New Roman, 12 pkt.

I samme vindue kan du også vælge at redigere linjeafstand (skydning). Linjeafstanden har betydning for tekstens læsbarhed. En tommelfingerregel er, at linjeafstanden skal være ca. 3 pkt. større end skrifttypens størrelse. Dvs. til Times New Roman, 12 pkt. er en linjeafstand på 15 pkt. mere passende. Prøv selv!

- Vælg nederst i vinduet knappen Formater
- Vælg Afsnit.

I det nye vindue vælger du fanebladet Indrykning og afstand.

- Indstil Linjeafstand: Præcis og 15 pkt.:

De øvrige typografier indstilles på samme måde:

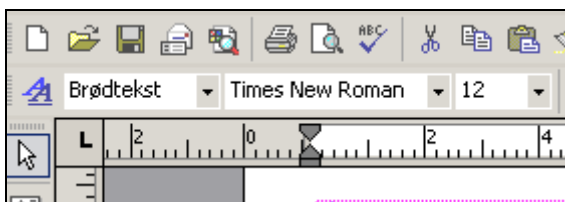
- Opret ny typografi for Rubrik: Arial, 48 pkt.
- Opret ny typografi for Underrubrik: Arial, 12 pkt., kursiv
- Opret ny typografi for Billedtekst (som vi også bruger til byline): Times New Roman, 10 pkt., kursiv.

Rubrik

Underrubrik

Billedtekst

Typografierne er nu oprettet og vælges i typografivinduet.

De kan også findes ved at vælge Formater|Typografier og formater.

Nu mangler vi kun at oprette en typografi for mellemrubrikken.

Mellemrubrik

Når du opretter Mellemrubrik, skal du redigere afsnitsindstillingen, således at mellemrubrikken står tættest på den tekst, den er overskrift for, og sådan at der er større afstand til teksten over mellemrubrikken.

- Vælg Formater|Typografier og formater

- Vælg knappen Opret ny typografi
- I feltet Navn skriver du Brødtekst
- Klik for at redigere skrifttype og størrelse: Arial, 11 pkt., fed
- Vælg nederst i vinduet knappen Formater
- Vælg Afsnit
- I det nye vindue vælger du fanebladet Indrykning og afstand
- Indstil Afstand: Før til 8 pkt. og Efter til 4 pkt.

Vær opmærksom på, at dine indstillinger ændrer forholdet mellem linjerne i en spalteopsætning. Selv om der er flere spalter, er de enkelte linjer normalt placeret over for hinanden, hvilket medvirker til at give siden et harmonisk præg. Indstillinger for mellemrubrik (som ændrer linjeafstanden) forskubber dette forhold, så linjerne måske forskydes.

Prøv at få dine spalter afbalanceret – til at stå i register – ved at arbejde med den linjeafstand, du giver dine mellemrubrikker:

<p>Der er kraftige vinde op og ned inde i skyen og skyen bliver elektrisk. Til sidst farer der kæmpegnister gennem luften. Det er lyn.</p> <p>Tordenskrald</p> <p>For det meste er der lyn inde i skyen og der kan også være lyn mellem forskellige skyer. Men nogle gange går der et lyn fra skyen og ned på Jorden. Så siger vi at "lynet slår ned".</p> <p>Hvis lynet slår ned i et træ kan det være farligt at stå i læ under et træ. Det er bedst at være inde i et hus eller i en bil.</p> <p>Når det er torden vil der næsten altid komme kraftig regn eller hagl. Der kommer som regel også kraftige vindstød. Det kan ske under et tordenvejr at der falder 70 millimeter på et kvarter. Det er næsten lige så meget som der falder i hele august.</p>	<p>tråde og løber ned i jorden uden at gøre større skade. Hvis det er tordenvejr kan det være farligt at stå i læ under et træ. Det er bedst at være inde i et hus eller i en bil.</p> <p>Når det er torden vil der næsten altid komme kraftig regn eller hagl. Der kommer som regel også kraftige vindstød. Det kan ske under et tordenvejr at der falder 70 millimeter på et kvarter. Det er næsten lige så meget som der falder i hele august.</p>
--	---

Spalter i ubalance – teksten i første og anden spalte står ikke i register

<p>skyen bliver elektrisk. Til sidst farer der kæmpegnister gennem luften. Det er lyn.</p> <p>Tordenskrald</p> <p>For det meste er der lyn inde i skyen og der kan også være lyn mellem forskellige skyer. Men nogle gange går der et lyn fra skyen og ned på Jorden. Så siger vi at "lynet slår ned".</p>	<p>eller jerntråde. Hvis lynet slår ned rammer det disse tråde og løber ned i jorden uden at gøre større skade. Hvis det er tordenvejr kan det være farligt at stå i læ under et træ. Det er bedst at være inde i et hus eller i en bil.</p> <p>Når det er torden vil der næsten altid komme kraftig regn eller hagl. Der kommer som regel også kraftige vindstød. Det kan ske under et tordenvejr at der</p>
---	---

Spalter i balance – teksten i første og anden spalte står i register

Rediger typografien for brødtekst:

- Vælg Formater|Typografier og formater.

I højre side vises nu et vindue, der indeholder de anvendte typografier.

- Højreklik på Brødtekst og vælg Rediger typografi.

Nu åbnes typografivinduet, og du kan foretage alle ændringer for den pågældende typografi.

Rediger typografi

Faktaboksen og tekst på rasterbaggrund

Udgangspunktet for denne øvelse er en opsætning som skitseret i

øvelse 5: Tre spalter med billedet placeret nederst (se ill. i øvelser).

Tekstbokse kan formateres, så teksten får en baggrund eller en ramme. Vær opmærksom på, at tekst på farvet baggrund kan være vanskelig at læse. Vælg derfor en god kontrast – mørk tekst på lys baggrund – og en tydelig skrifttype. Skrifttyper uden seriffer er særligt egnede.

- Åbn datafilen: Faktaboks
- Markér og kopiér teksten
- Vend tilbage til layoutdokumentet
- Sæt markøren øverst i højre spalte
- Sæt teksten ind: Rediger|Sæt ind
- Markér teksten
- Vælg Indsæt|Tekstboks.

Tekstboksen skal nu tilpasses til teksten ved at bruge markerings-håndtagene (som ses, når tekstboksen er markeret) og flyttes til sin plads i spalten. Tilpas størrelsen til spaltebredden.

Siden hen skal der fyldes en raster i boksen.

- Højreklik på tekstboksen
- Vælg Formatér tekstboks
- Vælg fanebladet Farver og streger
- Vælg Fyld|Farve=Grå og Gennemsigtighed=80%
- Vælg Streg|Farve=Sort og Tykkelse maks. 0,5 pkt.

Til sidst skal teksten formateres:

- Formatér teksten: Arial 9 pkt., normal, venstrejusteret
- Placer faktaboksen enten øverst i midterste spalte eller øverst i spalten til højre. Hold øje med sidens balance:

Torden og lynild

af Malene Christensen, 7. a

Det er ikke mere end 1000 år siden vi troede på de gamle guder. Den stærkeste hed Thor, han var gud for tordenen. Når han løste i sin vogn med to gedebukke foran, svingede han sin hammer i luften, så det lynede og tordnede. I dag har vi en anden måde at forklare tordenen på.

Elektriske skyer
Før et tordenvejr bryder løs er luften kramet og trykkeløst. Det er fordi den er varm og fugtig. Når luften er varm og fugtig kan blikkløse moler sig meget høje. Der er kraftige vind og nedbør i skyen og skyen bliver elektrisk. Til sidst får der kampgejst gennem luften. Det er lyn.

Før det meste er det lyn inde i skyen og der kan også være lyn mellem for-

skellige skyer. Men nogle gange går det et lyn fra skyen og ned på jorden. Så siger vi at "lynet slår ned".

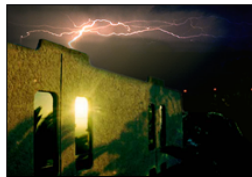
Hvis man er langt fra et tordenvejr lyder tordenbraget som en rumlen. Det er fordi de andre giver skole.

Hvis man er mere end 15 km fra et tordenvejr kan man ikke høre det. Men man kan godt se lynene. Lynet er langt væk kaldt der man "kormod". Dem der man til om sommeren. Der er altid torden et eller andet sted i verden og man har regnet ud at over hele jorden lyder det ca. 100 gange i et sekund. Et lyn kan give lystil en lille by i en time eller give ener til et hus i to år. Men man kan de svære ikke nå at opfangne lynets energi og bruge den, fordi

Faktaboks
I det meste af verden er det lynet der giver os mest energi. Det er fordi det er så meget varmt. Så når man er langt fra et tordenvejr kan man ikke høre det.

lynene betragter sig så hurtigt.

Når lyset slår ned
Hvis lyset slår ned rammer det for det meste høje, spidse ting så skorstene, masten og høje træer. Derfor er der på de fleste høje og skorstene en lynafleder. En lynafleder er lavet af tykke kobber eller jerntråde. Hvis lyset slår ned rammer det disse tråde og løber ned i jorden uden at gøre større skade. Hvis det er tordenvejr kan det være farligt at stå i et

Lyn forkæmper bølger mellem skyer og mellem skyen og jorden.

Torden og lynild

af Malene Christensen, 7. a

Det er ikke mere end 1000 år siden vi troede på de gamle guder. Den stærkeste hed Thor, han var gud for tordenen. Når han løste i sin vogn med to gedebukke foran, svingede han sin hammer i luften, så det lynede og tordnede. I dag har vi en anden måde at forklare tordenen på.

Elektriske skyer
Før et tordenvejr bryder løs er luften kramet og trykkeløst. Det er fordi den er varm og fugtig. Når luften er varm og fugtig kan blikkløse moler sig meget høje. Der er kraftige vind og nedbør i skyen og skyen bliver elektrisk. Til sidst får der kampgejst gennem luften. Det er lyn.

Før det meste er det lyn inde i skyen og der kan også være lyn mellem for-

Faktaboks
I det meste af verden er det lynet der giver os mest energi. Det er fordi det er så meget varmt. Så når man er langt fra et tordenvejr kan man ikke høre det.

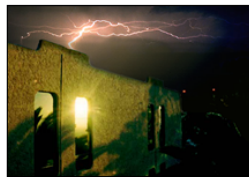
skellige skyer. Men nogle gange går det et lyn fra skyen og ned på jorden. Så siger vi at "lynet slår ned".

Hvis man er langt fra et tordenvejr lyder tordenbraget som en rumlen. Det er fordi de andre giver skole.

Hvis man er mere end 15 km fra et tordenvejr kan man ikke høre det. Men man kan godt se lynene. Lynet er langt væk kaldt der man "kormod". Dem der man til om sommeren. Der er altid torden et eller andet sted i verden og

man har regnet ud at over hele jorden lyder det ca. 100 gange i et sekund. Et lyn kan give ener til en lille by i en time eller give energi til et hus i to år. Men man kan de svære ikke nå at opfangne lynets energi og bruge den, fordi lynene betragter sig så hurtigt.

Når lyset slår ned
Hvis lyset slår ned rammer det for det meste høje, spidse ting så skorstene, masten og høje træer. Derfor er der på de fleste høje og skorstene en lynafleder. En lynafleder er lavet af tykke kobber eller jerntråde. Hvis lyset slår ned rammer det disse tråde og løber ned i jorden uden at gøre større skade. Hvis det er tordenvejr kan det være farligt at stå i et hus eller i

Lyn forkæmper bølger mellem skyer og mellem skyen og jorden. Når om sommeren moler sig meget høje og varmt er der mange høje. Et tordenvejr kan give ener til et hus i to år og skyen bliver "kormod".

Fire spalter, flere billeder

Udgangspunktet for denne øvelse er en opsætning som skitseret i øvelse 6.

- Ombyrd teksten til fire spalter.

Billeder, billedtekst og faktaboks skal nu tilpasses til de nye spaltebredder, så de "holder kant" med spalterne.

- Billedet placeres tæt på overskriften i de to midterste spalter (se ill.)
- Placer billedtekst; husk at "holde kant"
- Placer og tilpas faktaboksen, fx i nederste venstre hjørne:

Torden og lynild

UddannelsesEksamen, 7. a

Det er ikke mere end 1000 år siden vi troede på de gamle guder. Den stærkeste hed Thor, han var gud for tordenen. Når han hørte i sin vogn med to gædebukke foran svangde han sin hammer i luften, så det lydede og tordnede. I dag har vi en anden måde at forklare tordenen på.

Lyn forekommer oftest jule i en torden sky, mellem skyer og mellem skyen og jorden.

Elektriske skyer før det tordenvej bryder løs er luften kolder og trübende. Det er fordi den er varm og fugtig. Når luften er varm og fugtig kan blombolskyer vokse sig meget høje. Der er luftens vringle og ved inde i skyen og skyen bliver elektrisk. Til sidst farer der kampgudsner gennem luften. Det er lyn.

Før det meste er der lyn inde i skyen og

der kan også være km mellem forskellige skyer. Men nogle gange går der et lyn fra skyen og ned på jorden. Så siger vi at "lynet skirred". Hvis man er langt fra et tordenvej hyder tordenbruset som en rumlen. Det er fordi de andre giver støj.

Hvis man er mere end 15 km fra et tordenvej kan man ikke høre det. Men man kan godt se lynene. Lyn der er langt væk kaldes man "bommød". Dem ser man tit om sommeren.

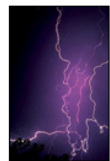
Lyn er stærkt Det er altid tordenen eller andet sted i tordenen og man har regnet ud at over hele jorden bryder det

kan det være farligt at stå i lø under et træ. Det er bedst at være inde i et hus eller i en bil. Når det er torden vil der næsten altid komme kraftig regn eller hagl. Der kommer som regel også kraftige vindstød. Det kan ske under et tordenvej at der falder 70 millimeter på et kvarter. Det er næsten ligeså meget som der falder i hele august.

ca.100 gange i et sekund. Et lyn kunne give lys til en lille by i en time eller give energi til et hus i to år. Men man kan desværre ikke nå at opfangne lynets energi og bruge den, fordi lynene bevæger sig så hurtigt.

Når lyset skirred

Hvis lyset skirred rammer det for det meste høje, spidse ting f.eks. skorstene, master og høje træer. Derfor er der på de fleste huse og skorstene en lynafleder. En lynafleder er lavet af tykke kobber eller jerntråde. Hvis lyset skirred rammer det disse tråde og løber ned i jorden uden at gøre større skade. Hvis det er tordenvej

Lynene var de kraftigste i Danmark siden 1973

I Danmark tordner det ca. 10 dage om året. Nogle steder i det tropiske Afrika er der tordenvej med kraftig regn mere end 100 dage om året.

Fakta-boks
Lad os se
lynet nærmere og se ca. 1 km på 2 sekunder. Når man vil vide mere om tordenen kan man gå på www.lyn.dk eller på www.lyn.dk

Denne placering giver plads til endnu et billede, idet siden lige nu er lidt ude af balance.

- Hent billedet Lyn2.jpg og placer det i højre spalte med billedtekst, fx: "Lynene var de kraftigste i Danmark siden 1973"
- "Hold kant", dvs. sørg for, at billedet passer med spaltebredden
- Husk ramme om billedet.

Artiklen mangler en underrubrik.

- Sæt markøren i første spalte
- Skriv teksten: "Et lyn kunne give lys til en lille by i en time eller give energi til et hus i to år. Men man kan desværre ikke fange lynets energi."
- Formatér teksten ved at vælge typografien Underrubrik
- Lav ny tom linje mellem underrubrik og brødtekst.

Underrubrikken kan også placeres under overskriften.

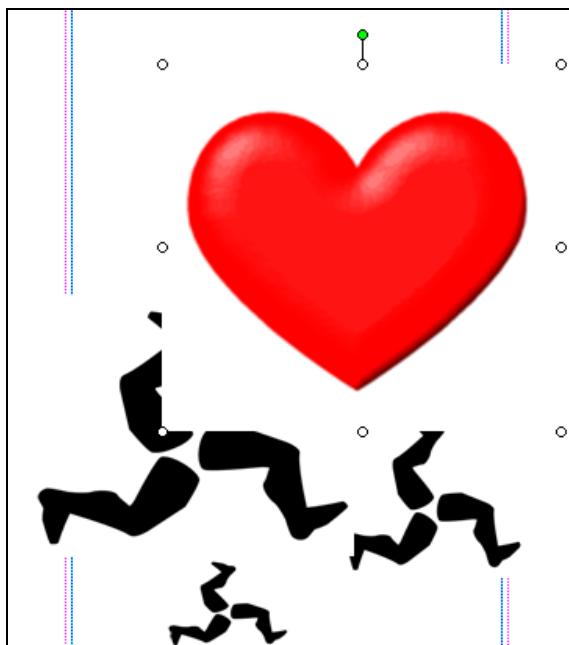
Med fire spalter er vores brødtekst blevet en anelse for stor. Brødteksten er kommet til at virke firkantet og klodset. Vi kunne vælge en anden skrifttype til vores brødtekst, men en enklere løsning er at ændre skriftstørrelsen. Når vi ændrer brødteksten, må også de andre skriftstørrelser tilpasses. Det kan nemt gøres ved at redigere vores typografiindstillinger, se tidligere afsnit Rediger typografi.

Ændring af typografiindstillinger – tilpasning til fire spalter

- Rediger typografiindstilling for brødtekst – til brødtekst 10 pkt.
- Rediger typografiindstilling for billedtekst – til størrelse 9
- Rediger typografiindstilling for mellemrubrik - til størrelse 10
- Rediger typografiindstilling for underrubrik – til størrelse 10 (el-

- Vælg Filer|Ny
- Indsæt teksten Motionsdag 2002 og placer den fx øverst på siden
- Indsæt teksten "Hjerteforeningen og Dansk skoleidræt" og placer den fx nederst på siden
- Giv begge tekster en passende formatering. Vær opmærksom på valg af skrifttype og overvej bl.a. målgruppe, blikfang, kontrast
- Indsæt billedet Hjerte.tif på siden
- Indsæt de øvrige billeder, Ben1.tif, Ben2.tif, Ben3.tif, hvis du da vil bruge dem.

Hvis du markerer Hjerte.tif, vil du se, at dets ramme let kommer til at dække over de andre billeder. Dette kan løses ved at redigere rammen, så den følger hjertets kontur.

Vi kan på den måde give et billede og dets ramme en særlig form og tilpasse teksten til denne form.

Teknikken kan også bruges til at give fotos en anderledes form.

Dette værktøj findes kun på værktøjslinjen Billede, som vi derfor skal have fundet frem.

- Vælg Vis|Værktøjslinjer|Billede:

- Markér billedet

- Vælg på værktøjslinjen Tekstombrydning|Rediger ombrydningspunkter.

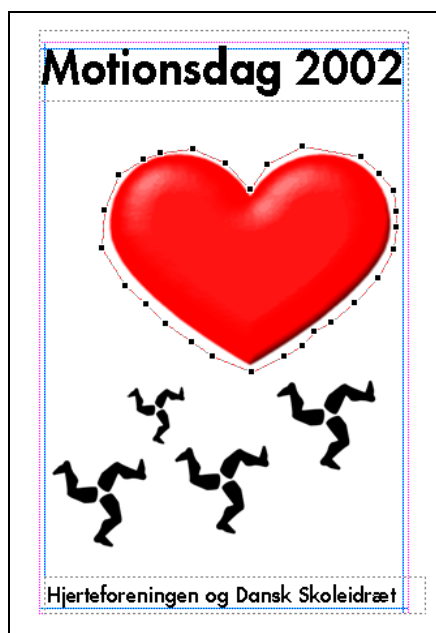
Vi er nødt til at tilføje flere redigeringspunkter, så vi kan tilpasse teksten fuldstændigt til hjerteformen:

- Hold Ctrl-tasten nede og du vil se et + ved siden af markøren
- Før musen hen over den stiplede ramme og klik med venstre museknap for at tilføje flere redigeringspunkter
- Tilpas rammen til hjerteformen ved at flytte redigeringspunkterne.

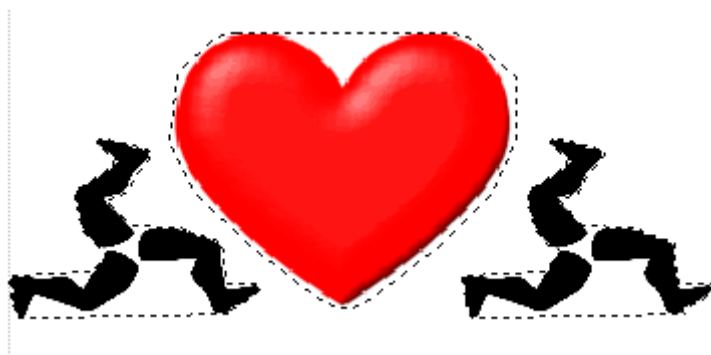
På plakaten fra før ser det således ud:

Når du placerer eller flytter rundt på de mange ben, skal du være opmærksom på, at de gerne må ligge ind over hinanden. Du kan bestemme, hvad der ligger øverst eller nederst i menuen Arranger|Rækkefølge.

Og endelig kan du foretage den samme redigering af disse billeders ombrydningspunkter:

Til sidst kan du tilføje nedenstående tekster til plakaten i nye tekst-ruder – måske placeret på hjertet:

- Dagens program:
 - Kl. 10.15 Fælles opvarmning
 - Kl. 10.30 Startskud for samtlige aktiviteter
 - Kl. 12.30 Afslutning
 - Kl. 12.40 Efterårsferie
- I tilfælde af regnvejr bliver der almindelig undervisning fra 8.00 til 12.40
- Husk madpakken og fornuftig beklædning.

Lad dig i øvrigt inspirere af det medfølgende billedmateriale eller find dine egne illustrationer.